

Katedra
asijských studií

13. česko-slovenská sinologická konference 2019

Kniha abstraktů

Obsah

NÁBOŽENSTVÍ A FILOZOFIE I (9:15-10:45)	3
Jana Benická (Univerzita Komenského v Bratislavě)	3
Daniel Berounský (Univerzita Karlova)	3
Luboš Bělka (Masarykova univerzita)	3
JAZYK V PROSTORU (9:15-10:45)	4
Jiří Hudeček (Univerzita Karlova)	4
Aleš Karmazín (Metropolitní univerzita Praha)	4
Ondřej Vicher (Univerzita Palackého v Olomouci)	5
NOVÁ KULTURA MEZI ZÁPADEM A VÝCHODEM (11:15-12:45)	5
Olga Lomová (Univerzita Karlova)	6
Lenka Chaloupková (Univerzita Karlova)	6
Dušan Vávra (Masarykova univerzita)	7
LINGVISTIKA I (11:15-12:45)	7
Hana Třísková (Orientální ústav AV ČR, Praha)	7
Tereza Slaměňíková (Univerzita Palackého v Olomouci)	8
Václav Valtr (Univerzita Karlova)	8
NÁBOŽENSTVÍ A FILOZOFIE II (14:00-16:00)	9
Jakub Otčenášek (Vysoká škola ekonomická)	9
Magdaléna Rychetská (Masarykova univerzita)	9
Martin Špirk (Masarykova univerzita)	10
Kateřina Gajdošová (Univerzita Karlova)	10
CHINESE CULTURE AND CULTURAL INFLUENCES (14:00-16:00)	11
Roman Shapiro (Masarykova univerzita)	11
Pei-Yu Chen (University of Hamburg)	11
Xiaohu Jiang (University of Vienna)	12
Mariia Guleva (Univerzita Karlova)	13
HISTORIE (16:15-17:45)	13
Jakub Hrubý a Jarmila Ptáčková (Orientální ústav AV ČR, Praha)	13
Martin Blahota (Univerzita Karlova)	14
Magdaléna Chlebounová (Univerzita Palackého v Olomouci)	14
LINGVISTIKA II (16:15-17:45)	14
David Uher (Univerzita Palackého v Olomouci)	14
Vlastimil Dobečka a Denisa Vicherová Schusterová (Univerzita Palackého v Olomouci)	15
Václav Linkov (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i., Brno)	15

NÁBOŽENSTVÍ A FILOZOFIE I (9:15-10:45)

Tento panel je věnován památce profesora Martina Slobodníka, významného sinologa, tibetanisty a taktéž děkana filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který nás v tomto roce náhle opustil.

Jana Benická (Univerzita Komenského v Bratislavě)

Nesmrtelní v taoistické tradicii: nie je lepšie miesto pre nesmrteľných ako na zemi

Tento příspěvek je venovaný pamiatke môjho drahého kolegu a kamaráta profesora Martina Slobodníka. Keď na neho myslím, teším sa, že sa raz objaví ako taoistický nesmrteľný medzi nami ľuďmi. Za svoj veľmi plodný život sa stal nesmrteľným. A ako nás učí taoistická náuka, lepšie ako zastávať honosné posty nebeských nesmrteľných učencov či úradníkov je vrátiť sa medzi pozemšťanov a užívať si svoju múdrosť.

Daniel Berounský (Univerzita Karlova)

Kult bytostí ňen v severovýchodním Tibetu a jeho souvislost s náboženskými představami Čchiangů

Příspěvek shrne detailnější výzkum z posledních let, který se dotýká na jedné straně kultu bytostí nazývaných ňen (tib. gnyan) v dnešní oblasti Thewo (tib. The bo) na hranici provincií Kan-su a S'-čchuan, na straně druhé starého obsáhlého textového souboru Sbíрка o ňen (tib. *Gnyan 'bum*) pocházející údajně z přelomu 10 a 11. století. Daná sbírka je zřetelně spojena s proto-tibetským klanem Dong (tib. Ldong), který byl součástí etnika zmiňovaného v čínských kronikách jako Čchiang. S klanem Dong jsou také spojováni Tanguti (tib. Mi nyag). Příspěvek poukáže na spojitost mezi kultem bytostí ňen klanu Dong tak, jak je uchována Sbíрка o ňen, téměř vyhynulou rituální tradicí nazývanou *leu* (tib. *le'u/le gu*) z oblasti Thewo, referencemi o této tradici z tibetských textů 12.-14. století a některými rituály národa Naxi v dnešním Jün-nanu a S'-čchuanu.

Luboš Bělka (Masarykova univerzita)

Tibetský buddhismus v románu Ning Kchena Nebe nad Lhasou: Religionistická reflexe

Příspěvek se zamýšlí nad literárním obrazem tibetského buddhismu, který lze vyčíst z čínskou literární cenou ověčeného románu Ning Kchena Nebe nad Lhasou z roku 2010 (česky 2018, přeložila Zuzana Li). Religionistická reflexe podrobuje román kritice, založené na fact checkingu, přičemž se zabývá i otázkou oprávněnosti právě takového přístupu k žánru fiction literature.

JAZYK V PROSTORU (9:15-10:45)

Jiří Hudeček (Univerzita Karlova)

Stručné, zvučné, výstižné: diskuse o sjednocení čínské vědecké terminologie v 1. pol. 20. st.

V roce 1925 zřídila Prozatímní vláda premiéra Duan Qiruie v Pekingu první Státní překladatelský ústav (Guoli bianyi guan), který měl koordinovat překlady vědeckých knih do čínštiny; později v roce 1932 tento ústav obnovila v Peipingu i nankingská vláda Čínské republiky. Jedním z důležitých úkolů ústavu bylo sjednocování čínské vědecké terminologie, kterou do té doby různí překladatelé překládali velmi odlišně (foneticky, s využitím výpůjček z japonštiny nebo vlastními termíny). Ohledně principů správného překladu vznikla bouřlivá debata, ve které se různé autority snažily prosadit svůj pohled.

V tomto příspěvku představím některé argumenty této debaty prezentované na stránkách čínských časopisů ve 30. letech. Ukážu, že pro čínské vědce byly stejně tak důležité obsahové kvality standardizovaných termínů (výstižnost, přesnost jako v západních jazycích), jako jejich kvality estetické a praktičnost jejich použití (nízký počet znaků, rozeznatelnost a snadná vyslovitelnost nových slov). Zaměřím se zvláště na matematické termíny a některé překlady řeckých a latinských kořenů rozšířených v mnoha vědeckých oborech.

Aleš Karmazín (Metropolitní univerzita Praha)

Slogany jako organizační prvek čínské politiky

Slogany (autoritativní formulace, tifa 提法) jsou pravidelně se vyskytujícím fenoménem v rámci čínské politiky. Jednotlivé slogany bývají rituálně opakovány ve strategických dokumentech, významných proslovech i při dalších mnohem běžnějších příležitostech. Tento příspěvek se snaží systematizovat roli sloganů v rámci čínské politiky, přičemž používá institucionalismus převzatý ze sociologie a politologie a jeho perspektivy věnující se formálním i neformálním institucím. Hlavním argumentem je, že význam sloganů jde za hranice pouhého opakovaného výskytu a slogany lze chápat jako regulační a organizační prvek politiky se specifickými funkcemi. Slogany tak zapadají do dlouhodobé čínské tradice, kdy pečlivě vymezené jazykové formulace hrají důležitou politickou (a sociální) roli. V příspěvku se zaměřuji především na období po konci vlády Teng Siao-pchinga a věnuji se těm nejvýznamnějším sloganům (grand slogans / leadership slogans) jako čínský sen a další.

Ondřej Vicher (Univerzita Palackého v Olomouci)

Představení specifík čínského humoru založeného na historických a kulturních odkazech v sitkomu 家有儿女 (Rodina s dětmi)

Humor se vyskytuje v každé kultuře na světě. Jeho podstata a specifika jsou nicméně stejně odlišná, jako kultury samotné a často je podmíněn mnoha různými faktory. Účelem humorné komunikace je, aby v příjemcích (tj. čtenářích, posluchačích či divácích)

vzbudila stav pobavení, který je následně často doprovázen fyzickými projevy ve formě smíchu. V některých situacích navození takového stavu ovšem u příjemců vyžaduje značnou míru pochopení kontextu a znalosti kulturního pozadí samotné humorné promluvy či situace (vtipu). Promluva či situace, která zasvěcenému příjemci přijde humorná či komická, může být pro nezasvěceného tupou a nudnou pasáží či dokonce neřešitelnou záhadou, kterou bez hlubšího průzkumu či vysvětlení v životě nebude schopen pochopit. Lze obecně říci, že to je problém většiny cizojazyčných situačních komedií (tzv. sitkomů), tedy seriálů, kde dochází ke kombinaci situačního a verbálního humoru. Do českého kulturního prostředí pronikají především sitkomy z anglofonních zemí (USA a Velká Británie), jejichž kultura je našincům daleko bližší než neznámá, bohatá a těžko uchopitelná kultura čínská. U čínských seriálů nastává tedy mnohem složitější situace. V příspěvku bude představena čínská situační komedie 家有儿女 (Jiā yǒu ér-nǚ), jejíž název lze volně do češtiny přeložit jako „Rodina s dětmi“. I přesto, že se jedná o seriál plný jednoduchého (mnohdy až dětinského) situačního a verbálního humoru, obsahuje rovněž značné množství velice propracovaných humorných pasáží, jejichž význam mnohdy unikne i rodilému mluvčímu, a bez hlubší znalosti historických a kulturních souvislostí není možné tyto pasáže dostatečně pochopit a docenit tak jejich hloubku a sofistikovanost. Cílem tohoto příspěvku bude představení několika takových humorných scén. Tyto příklady následně dokazují, jak důležité je zahrnout do výuky čínského jazyka rovněž kurzy zaměřené na čínskou kulturu, kulturní antropologii a historii, které studentům rozšíří obzory a umožní jim tak dosáhnout hlubšího pochopení souvislostí a porozumění jazyka v nejrůznějších rovinách.

NOVÁ KULTURA MEZI ZÁPADEM A VÝCHODEM (11:15-12:45)

Letos si připomínáme 100. výročí Hnutí 4. května (Májové hnutí), zásadní historický milník na cestě Číny k modernizaci podle evropského příkladu. „Pozápadnění“, o něž usilovala generace Májového hnutí, nepředstavuje jednoduché převzetí cizích vzorů. Proces vytváření „nové kultury“ (xin wenhua 新文化), v němž se generace Májového hnutí angažovala, formovaly tradiční ideje, i praktiky, v nichž tato generace vyrostla. Nová kultura vznikala na průsečíku setkávání tradičních konceptů a přístupů se Západem a byla plně v souladu s konfuciánskou tradicí chápána jako jeden z pilířů společenské

transformace, postupně se v ní však prosazoval také zájem o „čisté“ umění. Konkrétní provedení uměleckých děl se inspirovalo západními vzory, přesto jejich formální provedení nezapře podněty i z domácích zdrojů. Počínaje průkopnickými studiemi Jaroslava Průška je komplexní povaha „nové kultury“ detailně dokumentovaná na příkladu literatury. V našem panelu se zaměříme na méně zkoumané oblasti nové kultury jako produktu setkání dvou civilizací – hudbu a knižní kulturu.

Olga Lomová (Univerzita Karlova)

Osobní ex-libris – tradice knižní kultury v novém hávu?

Doložená tradice sběratelství knih v Číně sahá do doby Východních Chanů. Se sběratelstvím se zde rozvinula praxe označovat knihy z osobní knihovny různými typy pečeti. Vztah ke knihám a jejich značení zůstaly živou součástí čínské kultury až do moderní doby, jak dokládají osobní sběratelské pečeti významných představitelů Májového hnutí. Přesto i v této oblasti se objevila snaha modernizovat podle evropského vzoru a v době Čínské republiky se do Číny dostala praxe knižních značek, které obvykle označujeme jako ex-libris (čínsky nejčastěji cangshupiao 藏書票). Příspěvek představí čínské ex-libris z meziválečného období,

počínaje publikacemi jejich prvního propagátora Ye Lingfenga 葉靈鳳 a následně rozvinutím v okruhu umělců nového dřevorezu (muke yundong 木刻運動). Na okraj bude také zmíněna složitá cesta, po níž se fenomén ex-libris dostal do Číny a jež ilustruje komplexnost procesu pozápádňování z perspektivy globální cirkulace vědění. Hlavní těžiště příspěvku spočívá v postižení analogií a rozdílů ve vztahu k tradičnímu sběratelství knih. Ústřední otázkou bude vztah ex-libris a staronové praxe sběratelství k cílům společenské a národní transformace.

Lenka Chaloupková (Univerzita Karlova)

Píseň a estetická funkce Nové hudby v období Májového hnutí

Vznik umělé písně jako nového žánru čínské hudby je v odborné literatuře téměř výlučně spojován s příklonem k západní klasické hudbě. Formální i obsahové charakteristiky prvních čínských umělých písní však ukazují, že čerpají inspiraci i z domácí hudební tradice. V rámci příspěvku budou vybrané prvky umělých písní z období Májového hnutí představeny v kontextu dlouhodobého vývoje čínské hudby. Též bude identifikována role umělé písně v příklonu k „čistému“ umění.

Až do dvacátých let dvacátého století neměla Nová hudba (hudba kombinující západní kompoziční postupy s čínským tónovým materiálem) v Číně primárně estetickou funkci, ale byla chápána především jako nástroj posilující národní uvědomění a prostředek ideové indoktrinace obyvatelstva. Dominujícím hudební žánr představovaly školské písně, přičemž hlavní důraz byl kladen na kvality jejich textové stránky.

Teprve s nástupem poučené generace skladatelů, která absolvovala zahraniční pobyty na hudebních konzervatořích, vznikly první skladby žánru umělých písní. Nový požadavek týkající se estetických kvalit těchto skladeb související s vyššími nároky na jejich technické provedení vyústil v založení první čínské konzervatoře v Šanghaji v roce 1927.

Příspěvek představí tvorbu tří nejvýznamnějších autorů umělých písní, kterými byli Xiao Youmei 萧友梅 (1884-1940), Huang Zi 黄自 (1904-1938) a Zhao Yuanren 赵元任 (1892-1982). Příspěvek je též zaměřen na srovnání kompozičních přístupů těchto skladatelů v souvislosti s rozdílným průběhem a motivací jejich studia hudby, přičemž odlišnosti jsou ilustrovány i prostřednictvím hudebních ukázek ve formě několika umělých písní.

Dušan Vávra (Masarykova univerzita)

Lu Xun a soudobá čínská fantastická literatura

Příspěvek se zabývá vybranými povídkami a romány tří významných současných autorů čínské fantastické literatury, Chan Koonchungem, Liu Cixinem a Han Songem. Čte je jako soudobé aktualizace známých témat spojovaných především s Lu Xunem a jeho diagnózami čínské společnosti počátku 20. století a klade otázku po významu těchto témat v soudobé čínské společnosti.

LINGVISTIKA I (11:15-12:45)

Hana Třísková (Orientální ústav AV ČR, Praha)

Testování percepce přízvuku v čínštině

Většina lingvistů uznává, že čínština pekingského typu má nejen tón, ale i přízvuk. Avšak názory na podstatu přízvuku se různí. Mezi lingvisty nebyl zatím nalezen konsensus. Např. pohledy na slovní přízvuk jsou dramaticky odlišné (trochej? jamb? neexistuje?). Pokud jde o rodilé mluvčí, jejich hodnocení přízvučnosti slabik v percepčních testech jsou notoricky nekonsistentní. Hodnotitelé se vcelku shodují ohledně atonických slabik a zdůrazněných slabik, avšak u ostatních slabik nebývá patrná žádná zřetelná shoda.

H. T. se pokusila otestovat vnímání různých stupňů zvukové prominence slabik rodilými mluvčími v květnu 2019 v Pekingu. Testováno bylo celkem 35 subjektů pekingského původu (vesměs univerzitní studenti – BLCU, CNU, BFSU). Byly jim předloženy nahrávky 42 vět, vybraných z *Učebnice čínské konverzace* (Uher et al., 2002). Úkolem subjektů bylo přidělit každé slabice každé věty jednu ze tří možných značek:

normální slabika „○“, oslabená slabika „-“, zdůrazněná slabika „⊕“ Např:

Nǐ shì nǎ guó rén?

你	是	哪	国	人
○	-	⊕	-	○

Cílem experimentu je zjistit, zdali existuje významná shoda hodnocení u jednotlivých kategorií, zejména pak u kategorie „○“. Nejvyšší shoda se předpokládá u kategorie „⊕“. Výsledky prozatím nejsou vyhodnoceny. Cílem příspěvku je podělit se s kolegy o probíhající výzkum.

Tereza Slaměnková (Univerzita Palackého v Olomouci)

Alík, Puřta a Tyr! pekingská kynonyma

V posledních dvou desetiletích zaznamenala společnost v Čínské lidové republice dříve nebývalý rozvoj směrem ke globalizované konzumní společnosti. Tato skutečnost se významným způsobem dotkla především života ve městech: na nově vzniklých rozsáhlých zelených plochách čilý pohyb obyvatel všech věkových kategorií v doprovodu domácích zvířat. Rostoucí počet chovaných druhů i zástupců jednotlivých plemen samozřejmě se otevírá otázka, jakým způsobem své domácí mazlíčky jejich čínští majitelé označují. Tendence tohoto jevu budou v tomto smyslu jistě nesmírně zajímavé nejen proto, že čínské onomastické strategie se obecně od západních významným způsobem liší. Příkladová studie se zaměřuje na v Číně patrně nejviditelnější druh

městského domácího zvířete – psa. Pro účely materiálu sběru byl využit bezmála tříměsíční pobyt autorky tohoto textu v hlavním městě Čínské lidové republiky. Příspěvek představí výsledky sběru dat na ulici, tedy v přímém kontaktu s majiteli psů. Analýza sebraného materiálu se orientuje na popis úskalí, která výzkum provázela, na kategorizaci dat, a identifikaci tendencí, kterými se může ubírat další výzkum. Předpokládaným výstupem je mimo jiné i srovnání situace kynonym s jinými čínskými megapolemi, respektive jinými geografickými oblastmi.

Václav Valtr (Univerzita Karlova)

Argumentační strategie v textologické praxi

Díky postupnému nárůstu archeologicky získaných textů z období Válčících států vzkvétá textologie vztahující se k zásadním dílům čínského starověku. Přes řadu nových poznatků o povaze textové produkce daného období zůstává debata často vedena na půdoryse argumentů, o které se textologie vždy opírala. Byť jejich role stále zůstává zásadní, je záhodno prozkoumat jejich teoretické možnosti a mantinely. Pozornost bude věnovaná především dvěma metodám, přičemž analýza se primárně zaměřuje na texty z kategorie zishu 子書. Předně jde o metodu datace pomocí důkazů jazykových. Takové se zakládají na naší současné znalosti klasické čínštiny a jejího diachronního vývoje. Na základě historické fonologie, syntaktické i lexikografické analýzy i paleografie lze nabídnout řadu argumentů, jejichž úskalí tkví často v relevanci jednotlivých případů (otázka pravidla a výjimky), statistického vzorku

či projekcích pozdějších jazykových vrstev do vrstev starších, ale i problematika žánru a stylistiky. Druhým problémem je datace na základě přítomnosti (či nepřítomnosti) idejí a konceptů, která ovšem při bližším pohledu vytváří spletitou síť někdy i za staletí nastřádaných eliptických argumentů. Toto bude demonstrováno především na zažitých představách o dataci takových spisů jako je Lunyu 論語 či Zhuangzi 莊子.

NÁBOŽENSTVÍ A FILOZOFIE II (14:00-16:00)

[Jakub Otčenášek \(Vysoká škola ekonomická\)](#)

Byrokratická obraznost v raných textech Cesty nebeských mistrů

Byrokratické prvky byly součástí náboženských představ v císařské Číně od raných dob. Předchozí badatelé je vykládali jako zrcadlení společenské struktury, někdy též jako nástroj společenské kontroly, nebo jako způsob, jak porozumět rozložení sil ve společnosti. Na několika příkladech z raného středověku (2.-5. stol.) lze demonstrovat, že užití byrokratické obraznosti má mnoho podob a dokáže zprostředkovat poměrně různorodé společenské zkušenosti. Od představ podsvětí, kdy byrokracie nabývá kafkovsky nelidských dimenzí, přes byrokracii jako symbol kosmického řádu, až po úřednický status jako metaforu transcendence. V textech rané Cesty nebeských mistrů lze sledovat korespondenci mezi byrokratickými představami a stavem jak společnosti, tak náboženské komunity.

[Magdaléna Rychetská \(Masarykova univerzita\)](#)

Vztáh katolíkov a čínskej vlády vo svetle mariánskej púte na horu Sheshan

Tento príspevok vychádza z terénnych zápiskov získaných počas účasti na katolíckej púti k bazilike na hore Sheshan v rokoch 2018 a 2019. V posledných dvoch rokoch čínski katolíci čelili dvom významným zmenám. Prvou bola novelizácia Nariadenia o náboženských záležitostiach, ktorá vošla do platnosti vo februári 2018. Táto novelizácia so sebou priniesla mnohé reštrikcie a silnejšiu kontrolu. Druhá významná zmena prišla o pár mesiacov, kedy 22. septembra 2018 Vatikán podpísal dočasnú dohodu s vládou ČĽR o voľbe čínskych biskupov. Len pár dní po podpísaní dohody pápež František adresoval list katolíkom v Číne, kde objasnil motívy pre podpísanie dohody. Taktiež v ňom žiadal čínskych katolíkov, aby boli „dobrými občanmi“. Dokonca apeloval na neoficiálnych podzemných biskupov, aby odstúpili zo svojich funkcií v prospech kandidátov zvolených a schválených KS Číny. Vatikán však neskôr vydal doplňujúcu správu o tom, že takéto pripojenie má byť len na báze dobrovoľnosti. Tieto zmeny majú dopad na katolíkov patriacich do Vlasteneckého združenia ako aj neoficiálnych podzemných veriacich. Tieto dve skupiny mimo iné spája každoročná mariánska púť na horu Sheshan, ktorej sa zúčastňujú veriaci z oboch skupín. Vďaka zúčastnenému pozorovaniu na púťach v roku 2018 a 2019 môžeme vyššie spomenuté zmeny premietat a porovnávat so odlišnosťami v rámci tejto mariánskej

púte. Púť k bazilike Sheshan sa stáva priestorom kompromisov a určitého vyjednávania medzi katolíkmami a štátnou mocou. Môžeme totiž pozorovať snahy vlády o oklieštenie takéhoto prejavu religiozity, kedy napríklad v roku 2019 boli náboženské symboly spojené s púťou vystavené v omnoho menšom rozsahu než v prechádzajúcom roku. Taktiež bolo trvanie púte kratšie, kedy po hlavnej pobožnosti u neostávalo veľa priestoru na spoločné modlitby. Avšak zároveň vláda ustupuje veriacim v tom zmysle, že sa púť vôbec môže vykonávať či v tom, že sa jej v hojnom počte zúčastnili aj nepľnoletí veriaci a to aj napriek tomu, že tým je zakázané patriť k náboženskej skupine. Výsledky komparácie navyše prezrádzajú, že napriek mnohým obmedzeniam zo strany štátu sa katolíci stále v značnom počte stretávajú na tejto májovej púti a sú ochotní prekonať veľké vzdialenosti, aby sa na ňu dostali.

[Martin Špírk \(Masarykova univerzita\)](#)

Mysl a tělo humanistického buddhismu v praxi: případová studie chrámu a komunity Fo Guang Shan ve Vídni

Fo Guang Shan (FGS) je mezinárodní buddhistický čínsko-tchajwanský řád, jehož předním atributem je koncept humanistického buddhismu, jenž zaštiťuje snahy o globalizaci a šíření čínsko-buddhistické kultury tohoto hnutí po celém světě. Ve svém příspěvku se zaměřuji na dvě zásadní věci: 1) analýzu specifických sebe-prezentačních strategií, skrze které řád propaguje své doktríny/kulturu a upevňuje si tak pozici v původně nebuddhistické zemi (vycházím z terénního výzkumu ve Vídeňském chrámu FGS, listopad 2017), 2) představení konkrétního chrámu a žitého náboženství komunity včetně náboženské materiální kultury těch členů FGS, kteří pocházejí z jiného kulturně sociálního prostředí než samotný řád.

V příspěvku argumentuji, že sebe-prezentační strategie FGS a snahy o získání nových členů jsou založeny na dobře přijímaném a sofistikovaném institucionálním aparátu („mysl“) a souvisejících technologiích („tělo“). Avšak dle provedeného terénního výzkumu docházím k závěru, že ve vídeňském chrámu existuje rozpor mezi propagovanými myšlenkami humanistického buddhismu a reálnou aplikací těchto konceptů na chod chrámu a spravování komunity. Tato diskrepance je z velké míry zapříčiněna jednáním zdejší představené mnišky a členů vedení přidružené laické organizace. Disharmonie mezi reálnou praxí a proklamovanými strategiemi humanistického buddhismu je pak dle mého názoru hlavním důvodem, proč má vídeňská sangha FGS pouze mizivý počet „západních“ členů.

[Kateřina Gajdošová \(Univerzita Karlova\)](#)

Nově objevené kosmologické texty Válčících států z pohledu procesuální filosofie

Kosmologické texty Taiyi sheng shui 太一生水, Heng xian 恆先, Fan wu liu xing 凡物流形 či Huangdi sijing 黃帝四經, objevené koncem 20. století, nově konkretizují představy o fungování světa jako celku, ležící v podkladu soupeřících myšlenkových proudů

Válčících států. Při bližším zkoumání se ukazují jako velmi odlišné od platónsko-aristotelského rozvrhu, z něhož však vychází většina naší filosofické terminologie i specifický způsob kladení otázek. Rekonstrukce nevyřčených předpokladů vycházejících z dané kosmologie nám umožňuje odstraňovat dlouholetá nedorozumění při čtení nejstarších textů a nově formulovat otázky, které textu klademe. V příspěvku je ukázáno, jak se vyvarovat „metafyzické“ interpretace těchto textů a k jejich lepšímu uchopení využít pojmového aparátu současné filosofie, zejména systémů překonávajících subjekt-objektový rozštěp (fenomenologie, M. Heidegger) a procesuální filosofie (A. N. Whitehead).

CHINESE CULTURE AND CULTURAL INFLUENCES (14:00-16:00)

Roman Shapiro (Masarykova univerzita)

The Chinese Princess in the West: from Persian Fairy-tales to Puccini's Opera

In the 18th century Europe China was often used as an exotic background for comedy. Lesage (libretto) and d'Ornevale (music) based their comic opera *The Chinese Princess* (1725) on a story from the Persian fairy-tale collection *Thousand and One Days* by Petis Delacroix. The specific plot was taken from Nizami's epic *The Seven Beauties*. Riddles offered by a bride to a bridegroom and the execution of those who fail the test are typical motives of the world folklore. The opera used only the central part of Petis' story. Carlo Gozzi took the plot of his fiaba *Princess Turandot* (1761) either from Lesage's opera or from Petis' collection. Gozzi's plot and characters are more complicated, and the stress is put on moral instruction rather than on entertainment. Schiller's German translation (1801) deletes some comic scenes and makes the whole play into a poetic psychological tragedy. Puccini's opera (1926) adds some authenticity to the story, as he uses eight genuine Chinese melodies for his themes. Curiously, the opera was practically banned in the PRC before the late 1990s because it 'portrayed China unfavourably'. However an opulent performance was staged by Zubin Mehta and Zhang Yimou at the Forbidden City in 1998.

Pei-Yu Chen (University of Hamburg)

The Conception of History and the Formation of 'Objectivity' from the German Historiography to the Japanese Oriental Studies

This article is based on the Oriental Studies from the Japanese sinologist Shiratori Kurakichi 白鳥庫吉 (1865-1942), who established the Tokyo School 東京學派. He inherited the scientific positivism of the German historian Leopold von Ranke (1795-1886) and the German historian Ludwig Riess (1861-1928) who studied the history from Ranke. Ranke set the standards for much of later historical writing, introducing such ideas as reliance on empiricism, an emphasis on narrative history and especially

international politics. The German conception of history clarifies the historical formation of the Oriental studies in Japan.

The important pioneer of the Oriental Studies, Shiratori Kurakichi 白鳥庫吉 (1865-1942) had studied twice in Germany. In the late 19th century, German historian Ludwig Riess taught historical theory at the Imperial University of Tokyo from 1887 to 1902,

affecting many Japanese scholars. Therefore, many Japanese scholars had learned from German historical theories and method. This paper attempts to provide an analysis of “Objectivity” in terms of outlining the development of Ranke’s historiography in

Germany. In order to approaching the characteristic of the objective, neutral and historical materials from the German historical science, the writer will emphasize the formation of “Objectivity” and explain how the German historical method had influenced the Japanese Oriental Studies in the late 19th century and early 20th century.

[Xiaohu Jiang \(University of Vienna\)](#)

Woman, Family and Society: A Sociological and Psychoanalytical Comparison of Eileen Chang and Elfriede Jelinek

As controversial writers in their respective countries, Eileen Chang (or ZHANG Ailing, 1920-1995) and Elfriede Jelinek (1946-) depicted the troubled mother-daughter relationship and distorted love relationship in modern families which functioned as an epitome of the capitalist society. Though written in different languages and countries, Chang and Jelinek shared mutual themes and more vitally exposed the suffocating environments that the twentieth-century women had to face. They both concentrated upon the petty bourgeoisie whose mentalities and behaviours were shaped by what Georg Simmel called *Geldwirtschaft* (money economy). New technologies and modern media did not help to enhance women’s visibility in public sphere. Education, career

and mass media were new means to consolidate the conventional habitus and dispositions that were detrimental to the women’s liberation and gender equality. The outdated modes of interaction between individuals, upon which a society was formed, were continuation of past collective experiences that were featured with patriarchal hegemony. Women’s underprivileged status was further deteriorated when they were commercialized by capitalism. Moreover, after internalizing the prevalent capitalist mentality, women utilised their body and sexuality as a form of capitals for social ascendance.

Mariia Guleva (Univerzita Karlova)

Small nations ground into dust: Chinese manhua cartoons on Second Italo-Ethiopian war and Spanish Civil war

Armed conflicts which took place in the years before World War II caused alarm among contemporaries and attracted attention both in the region where they happened and far beyond. In China, itself dragged into struggle with Japan in early 1930s, Second Italo-Ethiopian war and Spanish Civil war both became objects of intense observation. The most concise response to these events is the manhua cartoons, because they demonstrate the attitudes of their authors and, to some extent, readers in a deliberate and laconic form. Apart from that, mid-1930s were a time of high popularity of illustrated magazines in urban China,

which makes these media an indicator of public opinion. This paper considers visual materials of the magazines from the point of view of how often and in what ways Chinese journalists “spoke” of conflicts away from China. It can be concluded that both wars, Abyssinian and Spanish, merged with the narrative of China’s own troubles, which signifies a switch from China-centric perspective to a more “planetary” outlook. The overall tone of cartoons was grim and pessimistic, while the understanding of “weak” nations’ (including China) helplessness was emphasized by the perceived “injustice” of international affairs, League of Nations’ ineffectiveness, and world powers’ unwillingness to prevent new armed clashes.

HISTORIE (16:15-17:45)

Jakub Hrubý a Jarmila Ptáčková (Orientální ústav AV ČR, Praha)

Čínská vláda v Amdu? – Lokální dějiny okresu Guide v provincii Qinghai

Sino-tibetské pomezí dnešní provincie Qinghai (část tibetské oblasti Amdo) bylo po staletí místem setkávání různých etnických skupin a prolínání kulturních vlivů, kde se současně překrývaly mocenské zájmy různých státních útvarů. Každé z etnik či politických entit přinášelo do oblasti vlastní společenskou strukturu a způsob vládnutí. Tyto rozdílné hierarchické struktury tak existovaly paralelně vedle sebe, často se však navzájem ovlivňovaly a částečně i překrývaly. Čínské historiografické prameny však tuto skutečnost ne vždy dostatečně odrážejí. Příspěvek, jenž vychází částečně z terénního výzkumu v oblasti, si tak klade za cíl na příkladu lokální historie území dnešního okresu Guide 贵德 (tib. Khri ka) přiblížit mocenskou strukturu sino-tibetského pomezí a postupné pronikání autority císařských dynastií do Qinghaie ve 13.-19. století s důrazem na interakci místních tibetských a mongolských kmenů, čínských vojenských posádek i civilních úředníků a buddhistických klášterů různých denominací, které v tibetském kulturním prostředí byly často svébytnou politickou silou.

Martin Blahota (Univerzita Karlova)

Perspektivy čínských, japonských, korejských a ruských spisovatelů v Mandžukuu

Ideologie „harmonie pěti etnik“ (wu-cu sie-che) byla koloniálním režimem v Mandžukuu (1931-1945) zneužita pro maskování japonské nadřazenosti, státní podpora literární tvorby jednotlivých etnik však umožňovala publikování mnoha literárních časopisů a vznik řady zajímavých děl. Tento příspěvek představuje základní charakteristiky literatur v čínštině, japonštině, korejštině a ruštině, které tvořily nejvýznamnější součást literární scény této japonské kolonie, na příkladu tvorby Ku Tinga 古丁 (1914-1964), Mej Niang 梅娘 (1920-2013), Kitamury Šinčiró 北村谦次郎 (1904-1982), Ušidžimy Haruko 牛島春子 (1913-2002),

An Su-gila 안수길(1911-1977), Kang Kjông-ä 강경애(1906-1944), Nikolaje Bajkova (1872-1958) a Olgy Ladyženské (1922-2004). Příspěvek dokládá, že zatímco tvorba v čínštině, japonštině a korejštině tematizovala především aktuální společenské problémy a byla zásadně ovlivněna perspektivou, jíž autoři vnímali japonskou kolonizaci Mandžukua (jako propagátoři či odpůrci kolonizace), díla ruských imigrantů se zaměřovala spíše na líčení přírody či vzpomínky na vlast.

Magdaléna Chlebounová (Univerzita Palackého v Olomouci)

Obchodní vztahy Vítkovických železáren s Čínou do roku 1945

Prezentovaný příspěvek se bude zabývat historií rozvoje obchodních vztahů Vítkovických železáren a jejich právních nástupců s Čínou, a to v období od začátku 20. století do konce druhé světové války. S pomocí historických pramenů z Vítkovického archivu bude posluchačům přiblížena tehdejší obchodní situace železáren s Čínou na pozadí historických událostí, jako byla japonská invaze do Mandžuska nebo druhá čínsko-japonská válka.

LINGVISTIKA II (16:15-17:45)

David Uher (Univerzita Palackého v Olomouci)

Pořadí determinativů ve Výkladu sinogramů: Xu Kaiův model

Výklad významu obrysových a rozbor struktury odvozených znaků (dále jen Výklad sinogramů) hanského grammatologa Xu Shena (?54–?125) se zabývá popisem nejstaršího nejúplněji dochovaného duktů čínských znaků, tzv. menšího písma. Činí tak především prostřednictvím pojmů: šest kategorií menšího písma, grafické styly a determinativy. Tento text se pak koncentruje pouze na poslední z výše uvedených témat, konkrétně na pořadí determinativů ve Výkladu sinogramů. Na rozdíl od jednotlivých vstupů Výkladu sinogramů jsou determinativy řazeny převážně podle grafických a tedy grammatologických kritérií. Xu Kaiův (920–974) text je mj. prvním dochovaným komentářem k Výkladu

sinogramů v dějinách čínské grammatologie. Je rozdělen do celkem čtyřiceti svazků, přičemž zatímco v prvních třiceti se nachází vlastní komentář, závěrečných deset svazků je teoretickými studii grafické struktury sinogramů (sv. 33–35), zabývá se kritikou Li Yangbingovy edice Výkladu sinogramů (sv. 36), vydělením sémantických podskupin konkrétní a abstraktní (sv. 37–38), analýzou chyb v původním Xu Shenově Výkladu sinogramů (sv. 39), popisem celé této teoretické části (sv. 40) a v neposlední řadě také pořadím determinativů (sv. 31–32). Ačkoliv pozdější Wang Yunův (1784–1854) model je přehlednější, toto je nejstarší dochovaný model pořadí determinativů. Popis Wang Yunova modelu, respektive jeho srovnání se Xu Kaiovým modelem je plánovaným obsahem některého z dalších příspěvků „Výroční česko-slovenské sinologické konference“.

Vlastimil Dobečka a Denisa Vicherová Schusterová (Univerzita Palackého v Olomouci)

Chybová anotace textů z výuky čínských znaků

Tento příspěvek je věnován prezentaci návrhu anotace akvizičního korpusu čínštiny realizovaného v rámci projektu IGA, konkrétně části věnované akvizici čínského znakového písma. Zahrnuje základní popis přípravných fází sběru a zpracování dat pro zařazení do korpusu, druh shromažďovaných metadat anotovaných textů, anotačních rovin a způsobů poziční a chybové anotace textů. Zvláštní pozornost je věnována právě poziční a chybové anotaci a typologii anotovaných chyb. Jinak poměrně problematická otázka tokenizace čínského textu je u této části korpusu jednoduše řešena definicí tokenu jako každého jednotlivého znaku textu (včetně interpunkce). Anotované chyby jsou rozděleny na podkladě základních složek znaků (tahů, prvků a struktury). Poziční značkování zahrnuje informace o kategorii znaku (piktogram, ideogram, fonogram apod.), počtu jeho tahů, výslovnosti a struktuře. Poziční a chybová anotace jsou navrženy tak, aby umožnily snadné a efektivní vytěžování korpusu.

Václav Linkov (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i., Brno)

Role některých čínských slov při vyjádření sebe sama a odhadu druhého člověka v online psaném textu

V prezentovaném výzkumu jsme sledovali vztah mezi sebehodnocením člověka a tím, jak často používá některé čínské znaky v komunikaci, a rovněž tím, jak jej hodnotí adresát sdělení v online komunikaci. Nechali jsme přes QQ půl hodiny komunikovat 24 párů čínských studentů, kteří se navzájem neznali. Poté vyplnili osobnostní dotazník jak o sobě, tak o partnerovi. Osobnostní charakteristiky byly zkorelovány s četností výskytu některých slov v komunikaci. Přívětivější lidé píšou více znaků 恩(EN). Extraverti píšou více znaků 很(HEN) a méně znaků 吧(BA). Otevření lidé píšou více znaků 嘿(HEI) a méně znaků 吗(MA). Neuroticismus souvisí s menším množstvím znaků 也(YE) a 的(DE). Adresáti zpráv považují pisatele častěji používající 嘿 a 恩 za více otevřené a pisatele používající 吗 a 了 za méně otevřené. Čínští studenti dokázali poměrně dobře odhadnout osobnost komunikačního partnera, i když

jej předtím neznali. Korelace mezi tímto odhadem a partnerovým sebehodnocením byla 0,50 u neuroticismu, 0,39 u otevřenosti a 0,38 u extraverze. To je výrazně více než v České republice, kde byla stejná korelace u extraverze, ale korelace u otevřenosti a neuroticismu byly téměř nulové.